živobytí závisí na vlastním vykonávání prací, potřebují podobné ochrany pro své rodiny, jako se dostává zaměstnancům. Tu by bylo možno zavésti jen dobrovolné pojištění, neboť je praktická obtíž, kde nelze povinnost placení nebo ručení uložiti zaměstnavateli; ani daňová administrativa nemůže postihnouti všechny poplatníky. Proto jsou zvláště důležité zkušenosti v tomto směru ve Švédsku a Dánsku. V diskusi, která se na to rozvinula, rozvedli zástupci jednotlivých států své referáty, které podali písemně o stavu zákonodárství dotyčného státu, hlavně ve směrech v referátu Watsonově naznačených; jejich řeči budou vydány tiskem v protokolu a budou ve spojení s referáty podanými velmi cennou pomůckou v dalším studiu otázek sociálního pojištění a usnadní jistě jeho rozvoj v mnohých směrech a to po cestách co nejbezpečnějších.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky.

Přednáškové období zakončeno bylo 4. července francouzskou přednáškou o využití volných chvil dělnictva, kterou proslovil k posluchačstvu neobyčejně četně shromážděnému v Grégrově síni Obecního domu ředitel M. Ú. P. Albert Thomas. Zajímavá jeho přednáška vyjde v českém překladě a proto „Soc. revue“ pouze zaznamenává její uspořádání.

Před tím 14. června promluvil v Soc. ústavě univ. doc. Dr. Ant. Basch o výsledcích mezinárodní hospodářské konference s ohledem na trvalou nezaměstnanost.

V podstatě uvedl: Mám přednášeti o výsledcích hospodářské konference ženevské s ohledem na poruchy zaměstnanosti. Mohu ovšem probrati pouze zásadní vztah mezi hospodářskou situací a zaměstnaností. Poruchy zaměstnanosti právě vedly především ke svolání konference. Již při předběžném zkoumání se ukázalo, že nejde o nezaměstnanost konjunkturální, nýbrž strukturální. Konference měla provésti analysu a diagnosu a navrhnouti prostředky k odstranění choroby. Byla dobře připravena a měla k disposici jedinečný materiál.

Mohu zde uvésti pouze několik dat, která nám dají alespoň povšechný obraz dnešního hospodářského stavu. Od r. 1913 do r. 1925 stoupla světová populace a zahraniční obchod asi o 5%, v Evropě však populace v téže době vzrostla pouze o 1% a zahraniční obchod evropský se dokonce zmenšil o více než 10%. Výroba surovin a potravin v témže období stoupla o 16 až 18% ve světovém trhu, kdežto v Evropě samé pouze o 4 až 5%. Při tom jest střední Evropa na tom ještě hůře. Populace ve střední a východní Evropě bez Ruska stoupla o 3%, výroba surovin a potravin o 2%, naproti tomu zahraniční obchod poklesl o 18%. Poněkud lepší poměry jsou v západní Evropě. V období od r. 1913 do r. 1925 stoupla populace o 5%, výroba potravin a surovin stoupla asi o 6 až 8% a zahraniční obchod zůstal na stejné úrovni. Proti tomuto nepříznivému vývoji stojí příznivý vývoj v ostatních dílech světa. — Klademe-li stav z roku 1913 rovný 100, jest obraz pro rok 1925 takový:

	Severní Amerika	Jižní Amerika	Asie bez Ruska	Afrika
Populace	109	122	105	107
Výroba sur. a potravin	126	134 až 135	116 až 124	138 až 139
Zahran. obchod	137	97	132	99

Vidíme, jak dalekosáhlý přesun se stal ve světové výrobě a světovém obchodu. Obraz se však nezmění, když vezmeme některé důležité obory zvlášť. Na příklad:

Hlavní industrie	Evropa	Sev. Amerika	Asie
Uhlí	91	102	145
Petrolej	88	307	305
Sur. ocel	95	143	520
Stavba lodí	66	48	86
Výroba mech. strojů	87	126	304
Výroba strojů elektr.	141	327	310
Spotřeba bavlny	84	112	130
Cukr	100	122	145
Uměl. hedvábí	510	3.276	—

V Evropě zvýšily, aneb aspoň udržely svou průmyslovou výrobu pouze Francie, Italie a Švédsko, kdežto v jiných státech nastal pokles, takže evropský vývoj se u srovnání s ostatními díly světa značně opozdil.

Za hlavní příčiny možno považovati zejména špatné rozdělení stálého kapitálu, ochuzení Evropy válkou, zpracování nerostů v tuzemsku, nové vynálezy technické, vývoj průmyslu v mimoevropských zemích, vysoké celní tarify, různé překážky pohybu zboží, nestálost valut a celá řada ještě specielních obtíží. Hospodářský vývoj světa béře se po válce opět ve směru tendence předválečné, totiž zvyšovat životní úroveň obyvatelstva, a to se také stalo ve všech světa dílech zase kromě Evropy. Materiál o životní úrovni dělnictva není ještě nijak dokonalý a jest těžko srovnatelný. Přibližný obraz podává statistika založená na „košíku potravinovém", která nám udává, kolik si může v různých zemích dělník nakoupiti za týdenní mzdu potravinových košíků, t. j. typickým způsobem sestaveného kvanta nejnutnějších životních potřeb.

Philadelphia	15.3	Amsterodam	8.3	Riga	6.0
Sydney	14.2	Berlín	8.0	Řím	5.7
Kodaň	11.4	Madrid	7.5	Milán	5.3
Ottawa	15.5	Tallin	7.6	Paříž	5.0
Londýn	9.3	Vídeň	6.2	Varšava	4.4
Oslo	8.8	Praha	6.1	Brusel	4.0

Při této tabulce nemáme srovnání s r. 1913.

Další překážkou jest celní zatížení, které stouplo; dále byly zavedeny nové překážky celní. Mnoho působí též přesun cenových relací mezi výrobky průmyslovými s jedné strany a výrobky zemědělskými a surovinami s druhé strany v neprospěch výrobků zemědělských, dále změny v pohybu a hustotě obyvatelstva.

Před válkou emigrovalo z Evropy průměrně 1,250.000 obyv. ročně, z toho celý milion do Spojených států. Po válce klesla emigrace na 500.000 a Spojené státy připouštějí pouze 171.000, ač by se dal čekati pravý opak ve vývoji emigrace evropské vzhledem k industrialisaci v mimoevropských zemích.

Mohla by býti vyslovena námitka, že zkoumání příčin tohoto stavu a řešení prostředků k odpomoci jest úkolem teoretickým a nikoliv úkolem konference, která musí zůstati v rámci praktických možností. Jest to ovšem úkol teoretický, ale kdyby toto zkoumání a tyto návrhy dělali pouze teoretici, nemělo by to váhu, jako když na jejich stanovisko přistoupí konference, sestávající z hospodářských praktiků z celého světa.

Dále zde byla otázka volnosti při práci konference. Konference byla tu v nevýhodě, třeba že nebyly zastoupeny vlády. Řada problémů musela býti z důvodů politických z jednání konference již předem vyloučena.

Na základě dokumentace, která byla konferenci k disposici, musela konference dospěti k názoru, že příčiny deprese jsou hluboké, že se jedná o porušení světové rovnováhy mezi výrobou a spotřebou. Nezaměstnanost v Evropě, která jest výrazem evropské hospodářské depresse, není zjevem konjunkturálním, nýbrž jde tu o depressi strukturální, způsobenou změnou struktury hospodářské.

Problém leží tak, že jest třeba zříditi novou světovou rovnováhu, ovšem v rámci nynějšího hospodářského řádu. Není možno příčinu hledati v jednom zjevu (na př. v obchodní politice) neb ani ne v jedné skupině zjevů, jest třeba dále si uvědomiti, že návrat k předválečným poměrům by věc nenapravil a že jest ostatně nemožný. O přesnou formulaci tohoto stanoviska má zásluhu hlavně anglický delegát Layton a švédský delegát Cassel. Nikdo jiný než tito nezávislí mužové mohli říci Americe do očí tolik nepříjemných pravd.

Příčiny poruchy světové hospodářské rovnováhy jest třeba děliti v příčiny trvalé a v příčiny dočasné.

K příčinám trvalého rázu patří v první řadě industrialisace mimoevropských zemí, která ovšem začala již před válkou a právě proto musí býti přičtena k příčinám trvalého rázu. Válkou a poválečným vývojem byla neobyčejně urychlena. — Další důležitou příčinou, která jest ovšem důsledkem války, avšak rázu trvalého, jsou změny territoriální, dále změny v pohybu a hustotě obyvatelstva. (Konference však nemohla emigrační problém nějak podrobněji probrati, ačkoliv Italie poukázala na souvislost mezi emigrací a zvyšováním cel. Patřilo to však k jedné z těch otázek politických, o kterých konference nesměla jednati.) Dalším trvalým momentem jsou změny v mezinárodním zadlužení a to jednak v oboru veřejném (reparace a mezispojenecké dluhy) jednak soukromém, (půjčky evropského průmyslu). V obou těchto případech stal se ohromný přesun zejména mezi Amerikou a Evropou a konference to právě z důvodů politických nemohla zkoumati, ačkoliv Layton se tázal, jak si Amerika představuje splácení dluhů se strany Evropy při své politice ochrany vysokých cel, která brání evropským státům vyvážeti do Ameriky. Amerika však nechtěla o této otázce jednati. Trvalým momentem jest též vyšší daňové zatížení v Evropě jakožto důsledek ochuzení nastalého světovou válkou a některá velmi obtížná břemena, jako péče o invalidy a nové náklady na zbrojení.

Mezi dočasné poruchy patří poruchy měnové, nepořádek ve veřejných financích, nedostatek kapitálu a vysoký úrok zejména ve střední Evropě, prohibice v zahraničním obchodu, přesun cenových relací a přesun důchodů mezi sociálními třídami. Tyto dočasné příčiny začínají již mizeti, některé z nich již zcela pominuly aneb se aspoň částečně oslabily.

Příčiny trvalé i dočasné měly vliv na obchodní politiku zejména v souvislosti se snahou po hospodářské autarkii, takže úsilí o obnovu hospodářské rovnováhy bylo silně ztěžováno velkými překážkami zahraničního obchodu. Závěrem z této diagnosy jest, že není možno čekati náhlou nápravu, ježto jde o depressi strukturální a že jest počítati s určitou dobou přechodnou, než se docílí nové organisace světového hospodářství a než vznikne rovnováha na novém podkladě. Proto též jest počítati s nezaměstnaností pro delší dobu aspoň ve státech nejvíce dotčených. Dnes není možno ani říci, že by dočasné příčiny byly již zmizely. Proto třeba urychlovati tento vývoj a nabízejí se zde dvě cesty: jednak prostředky vnitrostátními, jednak prostředky mezinárodními. Hlavní směrnice vnitrostátní politiky jest dána tím, že blahobyt lze zvyšovati jen rozmnožením a rozvojem výroby, že jest třeba všude dělati produktní politiku a to ve veřejném i soukromém hospodářství. Tuto cestu konference nezkoumala, jak ani nebylo jejím účelem. Směrnice mezinárodní politiky jest dána tím, že třeba usnadniti mezinárodní výměnu statků.

Při prvních schůzích přípravného komitétu konference, která se konala na jaře roku 1926, viděla se nejhlavnější příčina deprese v nadvýrobě a proto se navrhlo omeziti nadvýrobu mezinár. kartely a myslilo se, že otázka kartelů bude hlavní otázkou na konferenci. Od té doby se situace i názory značně změnily. Konference konstatovala, že ne všechny obory průmyslové jsou v krisi. Zejména průmysl luxusní a výroba životních potřeb nejsou v žádné krisi, poněkud lépe než bezprostředně po válce se vede průmyslu kovodělnému, bavlnářskému, cukernímu a stavbě lodí. Tedy

ne omezení nadvýroby, jak se původně myslelo, nýbrž rozvoj výroby a usnadnění mezinárodní výměny statků stalo se hlavním heslem konference. Protilék nemá býti hledán v kartelech, nýbrž v obchodní politice. Při řešení otázek obchodně-politických nešla konference na to teoreticky, nýbrž metodou dohodování tak dlouho a tak daleko, jak bylo možno všem zástupcům jíti. Při tom konferenci dělaly obtíže otázky spojené se 2 státy: 1. Spojené státy, 2. Rusko.

Pokud jde o obchodně-politické otázky, nebylo výhodou, že na konferenci byly zúčastněny Spojené státy, poněvadž nejsou nyní v krisi a nemají proto smysl pro leckteré otázky. Mám za to, že otázka protekcionářství není pro Spojené státy otázkou, o níž by bylo debatovati, ježto Spojené státy svůj rozmach přičítají této protekcionářské politice. Mám tedy za to, že by bylo bývalo lépe, kdyby na konferenci Spojené státy zúčastněny nebyly.

Také účast Ruska konferenci neprospěla. Rusové vznesli na konferenci zajímavou otázku, totiž otázku možnosti koexistence dvou různých hospodářských systémů, z nichž jeden v mezinárodním styku používá volného zahraničního obchodu a druhý přísného státního monopolu. Škoda, že konference tuto otázku nezkoumala. Rusové se nezúčastnili prací konference positivně, nýbrž agitačně. Jako příklad mohu uvésti resoluci konference směřující k tomu, aby byly zrušeny vývozní dávky na suroviny. K tomu Rusové navrhli změnu, aby byly zrušeny dávky pouze na suroviny, jež neslouží k výrobě přepychového zboží. Bylo dále možno pozorovati, že účast ruských delegátů měla vliv na ostatní delegáty dělnické, že často svoje hlasování zařizovali s ohledem na hlasování ruských delegátů a tak dále.

Při projednávání obchodně-politických otázek prohlásila konference, že nechce podati definitivní soud o tom, zda jest lepší soustava svobodného obchodu neb soustava celní ochrany. Zahraniční obchod dnes všude trpí překážkami. Příčiny jsou zejména: abnormální poměry poválečné, snaha udržeti cly nově zřízené obory průmyslu a vůbec snaha po autarkii, vzrůst průmyslu za války, změna v hustotě obyvatelstva, ztráta kapitálu, bojovné a negociační tarify, fiskální důvody cel, důvody národní obrany, bránění emigraci atd.

Umělé udržování průmyslu vyžaduje vždy hmotných obětí, zvyšuje ceny a zmenšuje možnost vývozu. Jest omyl mysleti, že jest to jedno, jak se dosáhne aktivní obchodní bilance, zda zmenšením dovozu či zvětšením vývozu. Zvýšení vývozu jest vždy lepší, kdežto vysoká celní ochrana ochuzuje lid a způsobuje zdražení výroby a ztrátu na kapitálu. To byla zásadní hlediska, z nichž vycházela konference. Ovšem konference uznala, že není možno náhle snížiti neb zrušiti cla. Konference prohlásila, že jest další zvyšování cel ukončiti a obchodní politiku od nynějška orientovati opačně. Základní doktrinou konference jest zásada mírné celní ochrany. Nejprve třeba vytvořiti pevný rámec a solidní základnu. Jest třeba zrušiti dovozní a vývozní zákazy a zameziti obcházení tohoto zrušení pomocí devisových regulativů, dále zjednodušiti obtížné formality při přechodu zboží přes hranice, zrušiti mezinárodní soudnictví, unifikovati řízení a zjednati větší svobodu po stránce osobní, t. j. po stránce nakládání s cizinci prostřednictvím mezinárodních konvencí.

Pak třeba upraviti cla a sice po stránce formální i věcné. Po stránce formální třeba zjednodušiti počet položek, unifikovati celní názvosloví, zavésti stabilitu do celních tarifů jako obranu proti kolísání valut, na př. zavedení cla ve zlatě. Konference dále odsoudila některé přísné metody při vyclívání, zejména u cel hodnotných, kde na př. Spojené státy používaly přímo inkvisiční metody a konečně doporučila, aby byla zjednána právní jistota, že dovozce může si býti jist, jaká celní položka bude na jeho zboží applikována.

Po stránce věcné doporučila konference snížiti příliš vysoká cla ať autonomně, ať smluvně a navrhla, aby Svaz národů zkoumal přiměřenost cel, při čemž by přihlížel k zájmu výroby a práce s hlediska spravedlivé

odměny a k zájmu konsumentů s hlediska jejich spotřební síly. Dále doporučila, aby se státy omezily na cla a nepoužívaly jiných prostředků, jež mají vlastnosti cla, na př. daň z obratu, dále doporučila, aby oběh surovin byl volný a byla-li již někde naprosto nutná cla na suroviny (na př. ve Finsku vývozní clo na dřevo), aby aspoň nebyla diferenciována.

Co do systému obchodních smluv jsou hlavní dvě soustavy:

1. Předválečná, kterou možno nazvati též anglickou, totiž soustava neomezených nejvyšších výhod.

2. Francouzská soustava, která znamená nikomu nejvyšší výhody nepovoliti a co možná největší differenciace.

Na konferenci zvítězilo stanovisko anglické, konference doporučila co největší užívání soustavy nejvyšších výhod a navrhla, aby Svaz národů zkoumal, zda by bylo možno zavésti jednotný systém tarifní a jednotný systém obchodních smluv. Na konferenci se odehrál dosti velký boj o to, zda z této zásady jsou přípustny výjimky. (Příklad: cla preferenční.) Konference nebyla vcelku těmto výjimkám nakloněna, ale vyhnula se z politických důvodů řešení této otázky.

Konference dále odsoudila naprosto přímé a nepřímé státní podpory jakož i dumping, ježto jakmile těchto výhod používá jeden stát, jsou nuceny ostatní k nim sáhnouti také a tak se nepříznivé účinky jenom zesilují. Konference poukázala také, jako na nevhodné, na vývozní premie i na metody, jimiž stát garantuje úvěr neb pojištění vývozu (př. ruský obchod v Německu).

Definice dumpingu byla pro konferenci sporná. Konference se postavila na stanovisko, že dumping jest pouze používání nižších cen v zahraničí, ne však nižší mzdy, sociální dávky, nižší daně a pod. Jako opatření proti dumpingu navrhla liberální obchodní politiku.

V celku tedy konference navrhla změnu obchodní politiky a její zařízení se na systém mírné protekce a návrat k předválečnému stavu v tom ohledu, aby celní systémy byly jasné a v obchodních smlouvách panoval fair play.

V otázce výroby zaujala konference stanovisko, že jest jí třeba zvýšiti a zabývala se otázkou, jak snížiti výrobní náklady. Nedoporučila však kartely, nýbrž racionalisaci. Sem patří vědecké řízení práce, standardisace, zlepšení metod prodejních a dopravních. Od toho si slibuje konference větší stabilitu životních podmínek pro celek, pro konsumenty nižší ceny a lepší výrobky, pro výrobce větší rentabilitu. Po větší debatě bylo také zdůrazněno, že jest třeba nechati participovati také dělníky a sice vyššími mzdami (stanovisko americké). Racionalisaci třeba prováděti nejen ve velkém průmyslu, nýbrž i v průmyslu malém, v obchodě, ve finančnictví a i v zemědělství. Ovšem že si konference nezakrývala, že při počátečním stadiu racionalisace zvýší se značně nezaměstnanost. Druhou otázkou důležitou bylo, aby při provádění racionalisace a zejména standardisace bylo docíleno mezinárodní shody, ježto isolovaně prováděná racionalisace by mohla vésti k nové prohibici.

Ohledně mezinárodních kartelů byl sveden tuhý boj na konferenci. Proti kartelům byla Anglie, které sekundovaly Německo, Italie a severské státy, pro kartely zejména Francie. Výsledkem byla resoluce velmi kompromisní, která začíná větou, jež jakoby vypadla z nějaké učebnice, že totiž jsou kartely dobré, které zlevňují ceny a mají jen výhody a kartely špatné, které zvyšují ceny, zdržují pokrok atd. Mluví se též o otázce kontroly a to jak vnitrostátní, tak i mezinárodní. Konference se vyslovila pouze v tom směru, že když se kontrola vnitrostátní zavádí, nemá se zabraňovati vzniku kartelů. Ohledně mezinárodní kontroly se vyjádřila, že právní kontrola není možná, nejvýše jest možné rozhodčí řízení a zavedení publicity kartelů, na př. registrováním u Svazu národů.

Konference se zabývala též otázkou výroby zemědělské a věnovala jí větší pozornost, než se původně myslelo. Po té stránce jest konference v Ženevě historickou, ježto dosud taková pozornost zemědělství na některé všeobecné mezinárodní konferenci věnována nebyla. Konference

zdůraznila paritu a vzájemnou souvislost vnitrostátní i mezinárodní mezi průmyslem a zemědělstvím. Zemědělská deprese musí míti za následek ohrožení odbytu průmyslových výrobků. Dokumentace v této otázce nebyla tak dobrá jako v ostatních oborech, které projednávala konference. Konference konstatovala, že zemědělství jest ve všeobecné represi a jako příčinu uváděla přesun cenových relací a za hlavní prostředek odpomoci nadhodila odstranění tohoto nepoměru. Konference však nenavrhuje, aby toho bylo docíleno zvýšením cen zemědělských výrobků, nýbrž snížením nákladů v samotném zemědělství, a to zlepšením výrobních metod racionalisací zemědělství, družstevnictvím, sociální politikou, snížením úroků a snížením daní. Chudou jest resoluce z obchodně-politického stanoviska. Povšechně se žádá parita mezi zemědělstvím a průmyslem, ale že by konference dala placet k zvýšení zemědělských cel, by z této resoluce vyvozovat nešlo. Konference věnovala pozornost též agrární kooperaci, otázce zemědělského úvěru, zdokonalování zemědělského účetnictví a rozhodla se doporučiti Svazu národů zvláštní anketu o zemědělství.

To jsou v stručnosti vylíčena věcná usnesení konference. Jednalo se také o poměru ke Svazu národů. Byly návrhy, aby byla při Svazu národů zřízena stálá organisace pro světové hospodářství, podobně jako jest v oboru sociální politiky při Svazu národů Mezinárodní úřad práce. Avšak to má své obtíže. V kruzích Svazu národů se poukazovalo na to, že poměr Svazu národů k Mezinárodnímu úřadu práce se nevyvinul dobře. Pak tu byly otázky nákladů, metody práce a organisace. Konference v tomto bodu nedospěla k žádnému řešení. Ač Svaz národů přejímá úkoly, které mu konference uložila, není návrhu, jak se to má provésti; říká se pouze, že má býti zastoupena výroba průmyslová i zemědělská, konsumenti i finančníci. Svazu národů se ukládají úkoly zejména v oboru obchodní politiky. Zde by musel Svaz národů vlastně zasahovati do věcí, v nichž byly vždy jednotlivé státy suverenními. Konference však došla k poznání, že tyto problémy, jest nutno traktovati mezinárodně.

Dalším výsledkem konference bylo zdůraznění služby informační a statistické, zejména statistiky v průmyslové výrobě. Přijaty resoluce o výrobních indexech, o datech o světovém průmyslu, o srovnání dat a o mezinárodním zkoumání konjunktury. Některé státy mají pro zkoumání konjunktury zvláštní instituty, jako Německo a Anglie.

Jako závěrečný úsudek o celé konferenci bych řekl toto:

Konference viděla hlavní příčiny ve změně hospodářské struktury a v poruše světové rovnováhy. To nelze naráz překonati. Možno ulehčiti vývoj směrem k dosažení nové rovnováhy. Hlavní směrnicí jest uvolnění mezinárodní výměny statků a podpora výroby. Tato strukturální změna povede na konec k vyššímu blahobytu než byl dříve.

Pro Evropu jeví se problém jako specielní. Někteří účastníci konference byli toho názoru, že napřed měla býti svolána konference evropská, ježto Evropa potřebuje nejvíce těchto rad. Byly proneseny názory, že nebudou stačiti usnesení konference, že se bude muset Evropa sblížiti vůči Spojeným státům.

Naše československé hledisko by bylo, že můžeme základní doktrinu konference vítati. Naše situace jest obdobná poněkud situaci anglické. Také my bychom měli si vzíti z konference podnět, abychom zkoumali naši hospodářskou situaci, jež vykazuje některé zvláštnosti. Anglie, jež jest nejvíce ohrožena, již před 3 lety zřídila komité pro zkoumání výroby a též komisi o příčinách deprese průmyslové; rovněž tam byl veden elaborát o otázce daňové a o otázce mezispojeneckých dluhů. Také Německo si zřídilo hospodářskou anketu, vedenou vědeckým způsobem, která má právo žádati odpovědi na jakékoliv dotazy.

Námitky proti konferenci by mohly býti tyto: Co všechno jsou platna tato výtečná doporučení, když se při tom stále zvyšují cla a právě v době konference chystají cla nová. Ale totéž se říkalo, když před 7 lety se sešla bruselská finanční konference, ač se pak postupně její usnesení provedla téměř na 100%. Ženevská hospodářská konference postavila ur-

čitou doktrinu. Tato doktrina se postupně stane veřejným míněním jež si vynutí od všech států změnu politiky v každém směru. To jest hlavním výsledkem konference. Nezaměstnanost v Anglii, Rakousku a Německu jest důsledkem strukturální změny evropského hospodářství a bude přestávati postupně v té míře, jak budou se díti změny opět strukturální k lepšímu.

Předseda Dr. Winter poděkoval řečníku a sdělil, že debata o referátu bude provedena v příští (poprázdninové) schůzi Sociálního ústavu. Pánové, kteří si přejí slova, mohou se přihlásiti v kanceláři Sociálního ústavu písemně (v Praze II., Palackého nám. Budova ministerstva Soc. péče). — Stručný výtah z přednášky bude členům Sociálního ústavu a těm, kdož se přihlásí k rozhovoru, rozeslán koncem srpna.

Z judikatury Nejvyššího a Nejv. spr. soudu.

Úrazové pojištění.

(Podává odborový přednosta Vladimír Šmídek.)

K § 33 úr. zák. a § 187, odst. 2 horního zákona. Na podnikatele hor nelze podle § 187 horního zákona uvaliti ručení za pachtýře a za spoluvlastníky, pokud jde o vymáhání úrazových pojistných příspěvků. Řízení.

Námitka vadného řízení, že naříkané rozhodnutí ministerské neobsahuje právního poučení o tom, že proti němu není dalších opravných prostředků v cestě administrativní, není oprávněna, ježto platné normy upravující správní řízení neukládají poslední správní instanci povinnost, aby rozhodnutím svým připojovala poučení o opravných prostředcích a i zákon ze dne **12. května 1896, č.** 101 ř. z., týkající se řízení před úřady politickými, ukládá v § 3 povinnost takovou toliko politickým úřadům v § 1 uvedeným, t. j. okresním a zemským politickým úřadům, nikoliv však ministerstvu, jež rozhoduje v stolici poslední.

Podle § 187 horního zákona lze podnikatele hor dohánětí k dodržení jen oněch předpisů zákonů horních, které již dle jiných předpisů těchto zákonů jsou svěřeny péči úřadů báňských, tedy v prvé řadě předpisů rázu policejního, předpisů sledujících národohospodářskou péči o provoz hor (§ 1 zákona z 21. července 1871, č. 17 ř. z.) a snad i ještě předpisů jiného rázu, vždy ale předpisů takových, v nichž jde o onen zvláštní zájem veřejný, za jehož ochránce báňské úřady byly ustanoveny, na rozdíl od oněch předpisů, jež upravují práva a závazky vůči osobám třetím (jako na př. § 136 horního zákona). Jenom v rámci tohoto vymezení lze pak na podnikatele hor podle cit. § 187 uvaliti ručení za pachtýře a za spoluvlastníky.

V případě, v němž jde o nárok na úrazové příspěvky pojistné, které úrazová pojišťovna dělnická z důvodu úrazového pojištění vznáší vůči stěžovateli jako straně druhé a jehož plnění stěžovatel odpírá, neběží — i za předpokladu, že zákon o úrazovém pojištění jest součástí zákonodárství hornického — o zájmy veřejné, jejichž ochrana podle shora vytčeného právního výkladu § 187 horního zákona jest předpokladem pro použití tohoto předpisu, nýbrž o sporné závazky vůči osobě třetí, a nelze pak již z tohoto důvodu na daný případ použíti citovaného ustanovení horního zákona.

(Nález Nejv. správ. soudu ze 7. dubna č. 10714/25.)

K § 8 zák. čl. XVI. z r. 1900 a § 6 nař. býv. uh. ministerstva orby č. 1500 z r. 1912. — Pojištění osob v zemědělských podnicích zaměstnaných pro případ úrazu u Slovenské pokladny pro hospodářské dělníky v Bratislavě nemá rázu obligatorního pojištění ex lege.